

HYVIL

HE 109/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan asiantuntijakuuleminen 10.11.2025

Ellen Vogt, erityisasiantuntija

Lakiesityksellä on sinänsä myönteiset ja kannatettavat tavoitteet

- Tavoiteltu aktivointisuunnitteluun liittyvän hallinnollisen byrokratian keventäminen on myönteistä
- Tavoiteltu palvelujen parempi kohdistuminen on kannatettavaa
- Mikäli lakiesitys johtaa työvoimaviranomaisen palveluvalikon kehittymiseen, muutos on pidemmällä tähtäimellä tarkoituksenmukainen
- On todennäköistä, että hyvinvointialueiden työmäärä nimenomaan aktivointisuunnittelussa vähenee, mutta...

Lakiesityksen ajoitus on epäonnistunut

- Lakiesitys on irrotettu STM:ssä valmisteilla olevasta sosiaalihuollon palvelujen uudistuksesta
  - Uudistukseen sisältyy myös sosiaalihuollon työllistymistä tukevien palvelujen uudistaminen
- Pistemäisen, kiireellisesti valmistellun ja irrallisen lakimuutoksen sisältönä ei tulisi olla koko lain tarkoituksen muuttaminen
  - Pitkittynyt työttömyys poistetaan lain tarkoituksesta (1 §)
  - Oikeus aktivointisuunnitteluun poistuu kaikilta työttömyysetuutta saavilta, mutta samalla kuntouttavan työtoiminnan palveluun oikeutettujen kohderyhmä laajenee kaikkiin työttömyysetuutta saaviin ilman vaikutusarvioita (3 §)
- Kuntouttavan työtoiminnan palveluun ohjautumisen arviointi siirtyy aktivointisuunnittelua raskaampaan monialaiseen palveluprosessiin
  - Monialainen työllistymissuunnitelma tulee laadittavaksi ainoastaan niille henkilöille, joilla on työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen ja Kelan palvelujen pitkäkestoinen yhteensovittamisen tarve, joka ei ratkea pelkällä viranomaisten välisellä konsultaatiolla
  - Riski pitkittyneesti työttömien väliinputoamisille kasvaa
- Riski työllistymisprosessista irrallisten sosiaalihuollon palvelutarvearvioiden lisääntymiselle ja jonoutumiselle kasvaa
  - Yhtymäkohta yleistukilakissa ehdotettuihin muutoksiin ja jo nykyisin lisääntyneisiin muiden viranomaisten tekemiin sosiaalihuollon palvelutarveilmoituksiin

Lakiesityksen vaikutukset ja yhteisvaikutukset ovat vaikeasti ennakoitavissa

- Tämän esityksen vaikutusarviot ja muiden yhtäikaisten lakiuudistusten yhteisvaikutukset epävarmoja
- Myös tehdyt säästöoletukset erittäin epävarmoja
- Toimeentulotukea saavien määrän lisääntyessä myös hyvinvointialueiden aktivointisuunnittelun käynnistämisvastuu lisääntyy
  - Yhtymäkohta mm. työttömyysturvaseuraamusten kiristymiseen
  - Lain 15 §:n mukaisten kuulemisten lukumääräinen kasvu on todennäköistä
    - Kuntouttava työtoiminta on työvoimapalveluista taloudellisesti kannustavin
- Sekä TYM-lain mukaisen koko prosessin että sosiaalihuoltolain mukaisten palvelutarvearvioiden määrä ja tarve kasvavat samanaikaisesti ehdotettujen säästöjen kanssa
  - Yhtymäkohta myös toimeentulotukilain työnhakuvelvollisuuden kiristymiseen
  - Resurssit on jo nyt alimitoitettu, miten jatkossa?
- Tarpeen mukaisten palvelujen saaminen voi viivästyä, mikä kasvattaa kustannuksia pidemmällä aikavälillä
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarpeen kasvu ongelmien pitkittyessä

Vaihtoehtoisia vähemmän riskialttiita toteuttamistapoja

- Hallinnollista taakkaa ja palvelujen parempaa kohdentumista voisi keventää rajatusti ilman lain peruseriaatteen muuttamista
- Viranomaisharkintaa voitaisiin lisätä aktivointisuunnittelun käynnistämisessä ja päättämisessä poistamalla ehdoton aktivointisuunnittelun käynnistämisvelvollisuus kummankin nykyisen kohderyhmän osalta
  - Joka tapauksessa lain 5.1 §:ää tulisi muuttaa siten, että aktivointisuunnittelu voidaan päättää vähintään yhteiseen kolmikantaiseen arvioon perustuen, kun työnhakijan tuen tarve ei enää edellytä yhteistyötä.
- Matkakorvauksen poistaminen mahdollisena säästökeinona olisi ollut hyvinvointialueiden hallinnollista työtä sekä kustannuksia yksiselitteisesti vähentävä säästötoimi
- 9.3 §:n epäselvyys tulee ehdottomasti korjata tässä yhteydessä

Yhteenveto

- Tavoitteet sinänsä kannatettavia ja oikean suuntaisia
- Muutosten ajoitus ja toteuttamistapa ongelmallisia
- Vaikutukset arvaamattomia ja säästöt epävarmoja
- Ehdotetun kaltaiset rakenteelliset muutokset tulisi tehdä osana laajempaan sosiaalihuollon palvelu-uudistusta
- Hyvinvointialueiden rahoitusta ei tule esitetyn kaltaisten epävarmojen vaikutusarvioiden perusteella vähentää

Kiitos.

ellen.vogt@hyvil.fi

HYVI
NVOINTI
ALU EYH
TI HYVIL ÖV
ÄL FÄ
RDS OMR
ÅDESBOL
AGET

www.hyvil.fi